

1. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פט: - צ:

שלח ליה רב חסדא לרבה ביד רב אחא בר רב הונא: ואין ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה!? והתניא . . . א"ל: שב ואל תעשה שאני.
אמר ליה: בעאי לאותובך ערל, הזאה, ואזמל, סדין בציצית, וכבשי עצרת, ושופר, ולולב. השתא דשנית לך שב ואל תעשה לא מיעקר הוא, כולהו נמי שב ואל תעשה נינהו.

R. Chisda sent a message to Rabbah with R. Acha bar R. Huna: "The rabbinic courts cannot uproot Torah laws?! But we learned in a beraita . . .
He replied: *shev v'al taaseh* is different.
He (R. Chisda) said to him: "I had intended to challenge you from the cases of *arel* et al., but now that you've answered that *shev v'al taaseh* is not considered uprooting, I see that they are all *shev v'al taaseh* as well."

2. קובץ הערות לר' אלחנן וסרמן

והנה בהך דינא דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ועל תעשה יש לחקור כמה חקירות: (א) מהו קום ועשה ושב ואל תעשה – גוף האיסור או אופן העבירה עליו (ב) באיכות העקירה – נעקר דין תורה לגמרי או התורה נתנה להם רשות לצוות לנו שלא לקיים המצוה (ג) טעמו של דבר זה – מדרגת חומר האיסור או דין התורה במקומה עומדת . . . ולעומת זה מצוה גם כן התורה לשמוע לדברי חכמים . . . ושני הדינים הללו סותרים זה את זה ועל כן שב ועל תעשה עדיף

- A) The nature of the transgression vs. the manner of transgression
- B) The Torah law is completely uprooted vs. the Rabbis have the power to command us not to fulfill it
- C) *Shev v'al taaseh* is less severe, or the Rabbinic command offsets the Torah command and we are incapable of deciding, so we remain passive

3. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עד.

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה - אם אומרין לאדם "עבור ואל תהרג" - יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים . . . רוצח גופיה מנא לך? סברא הוא, דההוא דאתא לקמיה דרבה, ואמר ליה: "אמר לי מרי דוראי: זיל קטליה לפלניא, ואי לא, קטלינא לך." אמר ליה: "לקטלך ולא תיקטול - מי יימר דדמא דידך סומק טפי? דילמא דמא דהוא גברא סומק טפי!"

R. Yochanan said in the name of R. Shimon ben Yehotzedek: "They voted conclusorily in the attic of Nitza in Lod: 'All transgressions in the Torah - if they tell a person "transgress rather than be killed", he should transgress rather than be killed, except for idolatry, *arayot*, and bloodshedding" . . .
From where do we derive bloodshedding? From *sevara*, as (we learn in the following story): "A man came before Rabbah and said to him: 'The lord of my place said to me: "Go kill so-and-so, and if you don't, I will kill you"'. Rabbah said to him: 'Let him kill you, but don't kill. Who says that your blood is redder? Maybe his blood is redder!'"

4. תוספות סנהדרין עד: ד"ה והא אסתר

ורוצח גופיה - כי מיחייב למסור עצמו, ה"מ קודם שיהרג בידים, אבל היכא דלא עביד מעשה, כגון שמשליכין אותו על התינוק ומתמערך, מסתברא שאין חייב למסור עצמו, דמצי אמר אדרבה - "מאי חזית דדמא דחבראי סומקי טפי? דילמא דמא דידי סומק טפי!" - כיון דלא עביד מעשה . . .

And in the case of murder itself, one is obligated to sacrifice oneself only rather than killing "with one's hands", but if you do no action, as for example if you are thrown onto a baby and squash it, it seems in accordance with *sevara* that you need not sacrifice yourself, because you can say "On the contrary - what says that your blood is redder? Maybe my blood is redder" so long as you are not performing an action.

5. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ק. - ק:

תנו רבנן: שרשי אילן שגבוהין מן הארץ שלשה טפחים, או שיש חלל תחתיהן שלשה טפחים, אף על פי שצידו אחד שוה לארץ, הרי זה לא יושב עליהן, לפי שאין עולין באילן, ואין נתלין באילן, ואין נשענין באילן. ולא יעלה באילן מבעוד יום וישב שם כל היום כולו, אחד אילן ואחד כל הבהמה . . . תני חדא: אם עלה - מותר לירד, ותני חדא: אסור לירד . . . אמר רב הונא בריה דרב יהושע: כתנאי -

"הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת - ינתנו במתנה אחת; מתן ארבע במתן ארבע - ינתנו במתן ארבע; מתן ארבע במתן אחת - רבי אליעזר אומר: ינתנו במתן ארבע, ורבי יהושע אומר: ינתנו במתנה אחת.

אמר לו רבי אליעזר: הרי הוא עובר על בל תגרע!

אמר לו רבי יהושע: הרי הוא עובר בבל תוסיף!

אמר רבי אליעזר: לא אמרו אלא כשהוא בעצמו.

אמר לו רבי יהושע: לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו.

ועוד אמר רבי יהושע: כשנתת - עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך, כשלא נתת - עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך."

לרבי אליעזר, דאמר התם קום עשה עדיף, הכא נמי ירד, לרבי יהושע, דאמר התם שב ואל תעשה עדיף, הכא נמי לא ירד.

דילמא לא היא - עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם קום עשה עדיף אלא דקא עביד מצוה, אבל הכא דלא עביד מצוה הכי נמי לא ירד? ואי נמי, עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם שב ואל תעשה עדיף אלא דלא קא עביד איסורא, אבל הכא דקא עביד איסורא הכי נמי דירד?

The Rabbis taught: "Tree roots that rise three handsbreadths from the ground, or have a three handsbreadth hollow underneath them, even though one side is level with the ground, one should not sit on them, because one may not climb, hang on, or lean against a tree (on Shabbat). And one should not climb a tree while it is still day and spend all Shabbat in it . . .

One beraita said: "If you went up, you may descend", and another said: "it is forbidden to descend . . .

R. Huna son of R. Yehoshua said: This dispute parallels a (notber) Tannaitic dispute: ". . . If the blood of

sacrifice that are sprinkled once mingled with the blood of sacrifices that are sprinkled four times, R.

Elizer said: They are sprinkled four times. R. Yehoshua said: They are sprinkled once. R. Eliezer said to

him: "But he violates "Do not add"!" R. Yehoshua said to him: "But he violates "Do not subtract"!" R.

Yehoshua said: "Do not subtract" applies only when they are distinct. R. Yehoshua further said: "If you

sprinkle (the additional three times), you have violated "Do not add" and done an action with your hands.

If you don't sprinkle (the additional three times), you have violated "Do not subtract" but not done an action with your hands".?"

So - according to R. Eliezer, who believes there that action is preferable, here similarly he should descend. According to R. Yehoshua, who believes *shev v'al taaseh* is preferable, here similarly he should not descend!

Maybe not - maybe R. Eliezer made his statement there, where the action accomplished a positive commandment, but would not tell him to descend here. Or maybe R. Yehoshua held his position there because inaction was not a violation, but would tell him to descend here.

6. רש"י מסכת עירובין דף ק:

דלא קא עביד איסורא - כשהוא יושב ואינו נותן, הלאו ד"בל תגרע" והעשה ד"ונתן על קרנות" נעקרין מאליהן. אבל זה, ישיבתו תשמיש הוא, שהוא משתמש באילן.

was not a violation - when he remains passive and does not sprinkle, the prohibitions of "do not subtract" and the positive commandment of "sprinkling on the corners" are uprooted of themselves, but in this case his mere sitting is a use that he is making of the tree.

7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יט: - כ.

אמר רב יהודה אמר רב: המוצא כלאים בבגדו פושטן אפילו בשוק.
מאי טעמא?

"אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'" - כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב . . .
תא שמע: גדול כבוד הבריות שדוחה [את] לא תעשה שבתורה.
ואמאי? לימא "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה!"
תרגמה רב בר שבא קמיה דרב כהנא: בלאו דלא תסור.
אחיכו עליה: לאו דלא תסור דאורייתא היא?
אמר רב כהנא: גברא רבה אמר מילתא, לא תחיכו עליה - כל מילי דרבנן אסמכינהו על לאו דלא תסור,
ומשום כבודו שרו רבנן.

תא שמע: 'והתעלמת מהם' - פעמים שאתה מתעלם מהם ופעמים שאין אתה מתעלם מהם. הא כיצד? אם
היה כהן והיא בבית הקברות, או היה זקן ואינה לפי כבודו, או שהיתה מלאכתו מרובה משל חברו, לכך נאמר
'והתעלמת'.

אמאי? לימא "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה!"
שאני התם, דכתיב 'והתעלמת מהם'.

וליגמר מינה!?

איסורא מממונא לא ילפינן.

תא שמע: 'ולאחותו' - מה תלמוד לומר? הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת,
יכול יחזור ויטמא? אמרת 'לא יטמא'. יכול כשם שאינו מטמא להם כך אינו מטמא למת מצוה? תלמוד לומר
'ולאחותו' - לאחותו הוא דאינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה.

אמאי? לימא "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה!"

שאני התם, דכתיב 'ולאחותו'.

וליגמר מינה!?

שב ואל תעשה שאני.

R. Yehudah said in the name of Rav: One who finds shatnez in his garment must remove the garment,
even in the marketplace. Why? "There is no intelligence or wisdom or advice against Hashem" - (in a
situation involving desecration of Hashem's name, one does not stop because of rabbinic honor) . . .

Come and listen: "The honor of human beings is great in that it overrides a negative Torah
commandment". Why? Let us say "There is no intelligence or wisdom or advice against Hashem!"
Rav bar Sh'va explained before R. Kehana: The negative Torah commandment of "Do not stray (from
what the rabbis tell you)".

They (the other rabbis) laughed at him.

R. Kehana said: A great man said this -- don't laugh at him! All rabbinic decrees lean on the negative
commandment "do not stray", and for the sake of human honor they permitted them."

Come and listen: "And you hide yourself from them (lost objects)" - sometimes you may hide yourself
from them, sometimes you may not. When may you? A priest may if the object is in a cemetery, or an
elder for whom this retrieval is beneath his dignity, or if you have far more work than other available
people". Why? Let us say "There is no intelligence or wisdom or advice against Hashem!"

That case is different -- it is derived from a specific verse.

So treat it as paradigmatic!

We don't derive *issur* from monetary issues.

Come and listen: "If he was on the way to bring his Passover sacrifice or circumcise his son, . . . he must
stop to bury one who has no one to bury him." Why? Let us say "There is no intelligence or wisdom or
advice against Hashem!" ...

Shev v' al taaseh is different.

8. רש"י מסכת ברכות דף כ.

שב ואל תעשה שאני - דברים רבים התיירו לעקור דבר תורה מפני סייג ומפני כבוד הבריות, היכא דאינו עוקר
דבר במעשה ידים, אלא יושב במקומו, ודבר תורה נעקר מאליו, כגון . . . אבל כלאים, דבמעשה ידיו ידחה,
הזיהר באזהרתו.

shev v' al taaseh is different - - in many cases they allowed uprooting of the Torah "to make a fence"
and "for the honor of human beings" where the matter is not uprooted actively, but rather he stays in his

place and the Torah is uprooted of itself, as for example . . . but one who wears shatnez is uprooting with an actual action by wearing it . . .

9. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לו. - לו:

הלל התקין פרוסבול וכו'.
תנן התם: "פרוסבול אינו משמט.

זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו', עמד והתקין פרוסבול.
וזה הוא גופו של פרוסבול: 'מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה', והדיינים חותמים למטה או העדים."
ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא שביעית והתקין הלל דלא משמטא?
אמר אביי: "בשביעית בזמן הזה, ורבי היא,
דתניא: "רבי אומר: 'זה דבר השמיטה שמוט' - בשתי שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים. בזמן שאתה משמט קרקע, אתה משמט כספים, בזמן שאי אתה משמט קרקע, אי אתה משמט כספים",
ותקינו רבנן דתשמט זכר לשביעית. ראה הלל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבול.
ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית ותקינו רבנן דתשמט?
אמר אביי: שב ואל תעשה הוא.
רבא אמר: הפקר ב"ד היה הפקר . . .

Hillel established the *prozbul* - A mishnah there teaches: "(Loans subject to a *prozbul* are not cancelled by the sabbatical year. This is one of the decrees of Hillel the Elder. He saw the people refraining from lending to one another and violating the Torah prohibition "Be vigilant lest a worthless thought enter your heart (and refuse to lend in anticipation of the sabbatical year)", and arose and decreed the *prozbul*" . . . But is it really possible that the Torah decrees that a loan is cancelled and Hillel decrees that it isn't? Abbaye said: He decreed for the sabbatical year of our day (which is only rabbinic), following Rebbe, for we learned in a beraita: "...in a time when the Sabbatical year doesn't apply to land, it also doesn't apply to loans", but the rabbis decreed that it should as a memorial of the sabbatical year. Hillel then saw that people were refraining from lending to one another, so he established the *prozbul*".
But is there really a loan that the Torah views as valid that the Rabbis decree is cancelled?
Abbayei said: It is *shev v' a! taaseh*.
Rava said: Courts have the power to declare property ownerless...

10. תוספות מסכת יבמות צ:

כולהו נמי שב ואל תעשה הוא - וא"ת - סדין בציצית היכי הוי שב ואל תעשה, דכי מכסה בטלית דבת חיובא היא ואין בו ציצית, הרי עובר בידיים!
וי"ל - דבשעת עיטוף אכתי לא מיחייב, עד אחר שנתעטף, ד'כסותך' משמע שאתה מכוסה בה כבר, ו'אשר תכסה בה' אתא לדרשא אחרינא, כדאמרינן במנחות (מא.), ולאחר שנתעטף, דמתחייב, שב ואל תעשה הוא.
וא"ת - בפרק מי שמתו (ברכות כ.). משמע כשהוא לבוש כלאים ואין פושטן לא חשיב שב ואל תעשה אלא עמוד ועשה! ואר"י - דשאני כלאים, דעיקר האיסור בשעת לבישה שלבש באיסור, אבל כאן לא מתחייב עד אחר שנתעטף, כדפרישית . . .

All of them are also *shev v'al taaseh* - If you were to ask - how is the fringeless *tallit* a case of *shev v'al taaseh*, since when he covers himself with a *tallit* which requires fringes, and it has none, he is violating "with his hands"!

One can answer that at the time he dons the *tallit* he is still not obligated, only after he dons it, as "your cover" implies "which you are already covered with"... and after he dons it it is *shev v'al taaseh*.
If you were to ask - But in Berakhot it appears that wearing *shatnez* and not removing it is not considered *shev v'al taaseh* but rather "get up and do"?
RI answers that *shatnez* is different because the essential prohibition is at the time of wearing, that he wore prohibition...

